

УДК 371.134+796(07)

Професійно-прикладна фізична підготовка як складова фізичного виховання студентів педагогічних спеціальностей

Гончар Галина Іванівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, кафедра теорії і методики фізичного виховання.

Анотація.

Мета: проаналізувати особливості та структуру професійно-прикладної фізичної підготовки студентів педагогічних спеціальностей. **Матеріал і методи:** під час дослідження було використано теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел. **Результати:** показано, що одним із важливих завдань вищих педагогічних навчальних закладів є формування активності майбутнього вчителя до фізкультурної діяльності, яка зумовлює прояв ініціативності, цілеспрямованості, рішучості, є важливим засобом поліпшення фізичного, психічного здоров'я, одним із показників ефективності процесу професійної підготовки, оскільки ставлення вчителя до фізкультурної діяльності проектується на учнів, є прикладом для наслідування.

Висновки: Встановлено, що мотиви обов'язково слід враховувати у роботі зі студентами для того, щоб дати їм від фізичної культури те, чого вони хочуть, підвищити їх рухову активність, залучити до занять і таким чином формувати орієнтацію на цінності фізичної культури, даючи при цьому неспеціальну фізкультурну освіту.

Ключові слова: фізичне виховання, професійна діяльність, педагогічна діяльність, учитель, професійно-прикладна фізична культура.

Аннотация. Цель: проанализировать особенности и структуру профессионально-прикладной физической подготовки студентов педагогических специальностей. Материал и методы: в ходе исследования были использованы теоретический анализ и обобщение литературных источников.

Результаты показано, что одной из важных задач высших педагогических учебных заведений является формирование активности будущего учителя к физкультурной деятельности, обуславливающей проявление инициативности, целеустремленности, решительности, является важным средством улучшения физического, психического здоровья, одним из показателей эффективности процесса профессиональной подготовки, поскольку отношение учителя к физкультурной деятельности проецируется на учеников, является примером для подражания. Выводы Установлено, что мотивы обязательно следует учитывать в работе со студентами для того, чтобы дать им от физической культуры то, чего они хотят, повысить их двигательную активность, привлечь к занятиям и таким образом формировать ориентацию на ценности физической культуры, давая при этом неспециальное физкультурное образование. Ключевые слова: физическое воспитание, профессиональная деятельность, педагогическая деятельность, учитель, профессионально-прикладная физическая культура.

Вступ. Радикальна соціально-політична трансформація суспільства, політичні та економічні проблеми країни, глобальна екологічна криза, зростання рівня захворюваності громадян, зниження їх працездатності і особливо виражене погіршення фізичного, психічного, розумового розвитку та працездатності серед дітей і молоді загострює актуальність проблеми збереження і розвитку духовного й фізичного здоров'я молодого покоління української нації [200].

За роки незалежності, Україною прийнято низку нормативних документів (Конституція України, Закони України "Про освіту" (1991), "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" (2001), "Про вищу освіту" (2002), "Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004-2008 роки" (2003), "Про фізичну культуру і спорт" (2011), Державна національна програма "Освіта" ("Україна XXI століття") (2002), Національна доктрина розвитку освіти (2002), Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту (2004), указ

Президента України "Про схвалення Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми "Здорова нація" на 2009-2013.), що регламентують та проектують майбутній напрямок педагогічної і фізкультурної освіти.

Ідея створення у молодих людей мотивації до здорового способу життя повною мірою реалізувалась в Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті, прийнятій у 2001 році на II з'їзді освітян. В ній визначено як один із пріоритетів державної політики в розвитку освіти – формування здоров'я нації через освіту [149]. У 2001 році творчим колективом фахівців у галузі валеологічної освіти і виховання, до складу якого ввійшли С. Страшко, М. Гриньова, Л. Животовська та ін., було розроблено концепцію валеологічної освіти педагогічних працівників. Згідно до цієї концепції, основна мета валеологічної освіти педагогічних працівників полягає у формуванні валеологічного світогляду майбутнього вчителя, який є важливим чинником його адаптації до нової педагогічної парадигми гуманістичної спрямованості навчального процесу [95].

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана у рамках теми «Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2006–2010 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді і спорту 3.2.1. «Науково-методичні засади удосконалення викладання дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» та зведеного плану НДР на 2011–2015 рр. «Удосконалення програмно-нормативних основ фізичного виховання в навчальних закладах» .

Мета дослідження: дослідити особливості професійно-прикладної фізичної підготовленості студентів педагогічних спеціальностей та створення умов для підвищення ефективності фізичного виховання і професійно-прикладної підготовки.

Матеріал і методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, анкетування, тестування теоретичних знань, рухові тести, експрес-оцінка фізичного здоров'я, самооцінка фізичного розвитку, психологічне тестування, педагогічний експеримент, методи математичної

статистики.

Результати дослідження та їх обговорення.

Після проголошення і підписання нормативно-правових актів посадовці почали втілювати реальні механізми оздоровлення нації через освіту. От тільки напрямок був взятий не на збільшення часу фізкультурно-оздоровчої діяльності, а на інтелектуалізацію. Можливо через те, що ключове слово «освіта» якимось чином не асоціюється із вправами, а більше із знаннями, то було прийнято рішення нагромаджувати теоретичні здібності, а академічні заняття студентів звести до мінімуму. Тим паче, що їх освіченість так чи інакше має змусити повернутися лицем до вдосконалення власного тіла.

О.Г. Черевичко, Є.М. Щеглов негативну ситуацію, що пов'язана зі станом здоров'я студентів вузів, аргументують проблемами сучасної вищої освіти, для якої є характерним: переважання в режимі дня студента навчальної діяльності над руховою активністю; відсутність обліку об'ємів фізичного і розумового навантаження протягом навчального дня; скорочення тривалості занять фізичною культурою і спортом внаслідок збільшення кількості навчальних занять, а також невикористання можливостей цих занять з метою зняття фізичного і розумового напруження; недоліки в організації активного відпочинку студентів, і, як наслідок – виключення з організації процесу фізичного виховання фізкультурно-масових заходів із оздоровчою спрямованістю [196].

С.А. Чернігівська, О.В. Шевяков вказують, що «у вищій школі України існує практика скорочення терміну викладання дисципліни "Фізичне виховання" (від усього терміну навчання у вузі, як це було за часів СРСР, – до двох років), а також практика суттєвого зменшення навчальних годин на цю дисципліну. Тож усвідомлення важливості докладання зусиль для покращення стану свого здоров'я приходить до хворих студентів вже тоді, коли викладачі кафедр фізичного виховання не в змозі їм допомогти, навіть через запровадження інноваційної технології непрофесійної фізкультурної освіти» [197, с. 487].

Така практика (скорочення годин на академічні заняття фізичним вихованням у вузі) в незалежній Україні вже має всі риси тенденції. Наслідки таких бездумних дій проілюструємо наступними статистичними даними. Так, кількість студентів, зарахованих до спеціальних медичних груп, складає в Україні 20-25 %, в деяких ВНЗ досягає 40 % і прогнозується її збільшення до 50 %. На другому курсі кількість випадків захворювань підвищується на 23 %, а на четвертому курсі зростає до 43 %. Аналіз результатів державного тестування та функціонального стану студентів виявив, що високому рівню відповідають лише 1,8 % студентів, середньому – 7,7 %, низькому – 21,5 % і дуже низькому – 69,0 % [78, 171]. Дослідження свідчать, що з кожним роком показники біологічного віку студентів I курсу збільшуються. Так, якщо на початок 2003-2004 навчального року вони склали у дівчат 34,1 і юнаків 41,9 роки, то вже на початок 2009-2010 навчального року відповідно 40,7 і 51,9 років. В цілому, в абсолютних цифрах, кількість студентів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи, збільшилась із 120–146 осіб у 2002 р. до 149–439 осіб у 2009 р. За цей же час кількість осіб, які відвідують практичні заняття з фізичного виховання, зменшилась з 86,6 % до 66,5 %. Тобто кількість студентів, звільнених від практичних занять, складала у 2009 р. 33,5 % і тенденція до зростання цього показника зберігається [159].

Таким чином, стає очевидним, що більшість студентів знаходяться поза межею безпечного рівня здоров'я. Заняття фізичним вихованням скасовані на тих курсах, студентам яких вони б найбільше згодилися. Втім, так було не завжди. Ще донедавна, в 2003 р. була розроблена перша українська навчальна програма «Фізичне виховання для вищих навчальних закладів України III—IV рівнів акредитації» [187], яка охарактеризована С. Козіброцьким як позитивний крок вперед, адже на фізичне виховання у вузах на всі курси відводилися безпрецедентні 630 годин. При цьому програма відповідала регіональним традиціям, матеріально-технічним та природнім умовам, враховувала інтереси та уподобання учасників навчально-виховного процесу тощо [89]. В 40-50-і роки ХХ століття істотно зростає кількість годин для загального курсу з

фізичного виховання: з 180 годин у 1933 році до 560 годин у 1948 році, виокремлюється розділ професійно-прикладної фізичної підготовки, як обов'язкової складової частини фізичного виховання студентів [90].

На сьогодні навчальний процес фізичного виховання студентів в Україні здійснюється, при дотриманні наступних програмно-нормативних документів: 1) базової програми з «Фізичного виховання» для ВНЗ III-IV рівнів акредитації; 2) Наказу МОН України № 642 від 09.07.09 р. «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента»; 3) Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у ВНЗ.

ВУЗ орієнтуючись на навчальні плани та базову програму з фізичного виховання розробляє і затверджує власну робочу навчальну програму з фізичного виховання, що дозволяє будувати фізичне виховання студентів враховуючи: 1) інтереси та зацікавленість студентів; 2) регіональні, мовні, етнокультурні, кліматичні та екологічні особливості; 3) рівень матеріально-технічного забезпечення та бази вузу; 4) особливості стандартів вищої освіти до даної спеціальності.

Метою програми з фізичного виховання для студентів ВНЗ є формування фізичної культури студента як системної та інтегративної якості – невід'ємного компонента загальної культури майбутнього спеціаліста, здатного реалізувати її навчальній, соціально-професійній діяльності та сім'ї. Програма рекомендує організовувати навчальні заняття з фізичного виховання в обсязі 4 години/тиждень як позакредитну дисципліну. Для студентів I-II курсів фізичне виховання планують в аудиторне навантаження, яке не може перевищувати 30 годин на тиждень, а для старшокурсників – у формі секційних занять. Інші види навчальних занять визначаються у порядку, встановленому кафедрою фізичного виховання вищого навчального закладу. Позанавчальні заняття з фізичного виховання організовуються у формі: занять у спортивних клубах, фізкультурно-оздоровчих секціях; самостійних занять фізичними вправами, спортом, туризмом; оздоровчих, фізкультурних і спортивних заходів [53].

Дослідження вітчизняних науковців [164], спеціалістів країн СНД [30], та зарубіжних фахівців фізкультурної галузі [217, 221, 219, 218, 222] підтверджують те, що в реальній педагогічній практиці у більшості вчительських кадрів ще недостатньо сформована особиста фізична культура, що проявляється байдужим, або взагалі негативним ставленням до різних форм занять фізичними вправами і спортом. В певній мірі до цього призвело нерозуміння значення професійно-прикладної фізичної підготовки для студентів.

Багато науковців, що займалися цією проблематикою [34, 35, 51, 92, 93] наголошують, що для професійно-прикладної фізичної підготовки студентів будь-яких спеціальностей обов'язковою умовою має бути наявність доволі широкого арсеналу фізичних вправ і їх простота за координаційною структурою. Стає очевидним, що більшість цих проблем зводяться до одного – поверхневого бачення суті фізичної культури для розвитку суспільства.

Виховна діяльність педагога містить різні за своїми функціями компоненти, які вимагають відповідних професійних здібностей: пізнавальних (гностичних), конструктивних, прогностичних, організаторських, комунікативних (перцептивних та сугестивних), аналітичних [79].

В професії учителя комунікативний компонент є основним, тому що педагогічна діяльність за своєю суттю є комунікативною. Головним завданням педагога є забезпечення позиції учня, як активного суб'єкта своєї діяльності. В цьому, насамперед, і допомагають комунікативні здібності, які проявляють себе у вмінні зацікавити, викликати емоційний відгук, забезпечити контакт і підтримати його, попередити конфлікт, з'ясувати стосунки, здійснити виховний вплив [79].

Результативність прояву комунікативних здібностей залежить від подолання деяких негативних факторів, які психологи називають «внутрішні перешкоди» (В.В. Столін), «психологічні бар'єри» (Б.Д. Паригін), «сили відштовхування» (В.Леві) [нав. по 79]. Одним з таких психологічних якостей є

емпатія. Здібність до емпатії є професійною якістю педагога, чия діяльність безпосередньо пов'язана з дітьми.

У період навчання у педагогічному ВНЗ необхідно виявити емпатію з дітьми студентів, щоб, по можливості коректувати і відношення в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки для уникнення грубості і жорстокості у відношеннях з учнями, які на жаль, спостерігаються на практиці.

Як показує практика роботи в школі, тільки виключно вчителі фізичної культури невзможі забезпечити орієнтацію школярів на здоров'язбереження, активний спосіб життя, необхідна консолідація вчителів-предметників. Для цього необхідно в них формувати спрямованість на ціннісний потенціал фізичної культури ще в процесі навчання у виші. Результатом цього має бути досягнення такого рівня фізичної культури особистості, яка характеризувалася діяльністю по своєму тілесному, духовному, інтелектуальному самовдосконаленню [76].

Формування неспеціальної фізкультурної освіти студентів педагогічних вузів неможливо без попереднього врахування мотивації фізкультурної діяльності, яка має велике значення і є центральним компонентом і ядром у вихованні в молоді позитивного ставлення до занять з фізичного виховання.

Незважаючи на те, що в сучасних умовах державним пріоритетом фізичного виховання молоді є зміцнення здоров'я, стан здоров'я студентської молоді країни невпинно погіршується. Поряд із погіршенням умов існування (харчування, навколишнє середовище, медичне лікування тощо) такий стан поглиблює низька особиста фізична культура переважної більшості студентів. На стан здоров'я молоді вкрай негативно впливає низка чинників: нераціональне харчування, тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків і токсичних речовин, дефіцит рухової активності, часті й надмірні психоемоційні стреси, зокрема, екзаменаційний стрес [4, с. 19].

При цьому варто також враховувати темпи життя, які невпинно зростають. Сьогодні навчання у вузі вимагає від молоді людини все більше інтелектуальних, емоційних і вольових зусиль. Крім того, навчання в

педагогічному вузі має особливу, визначену специфіку. Це і великий обсяг самостійної роботи, особливо на гуманітарних факультетах і проходження педагогічної практики в школі – усе це призводить до нервового перенапруження, порушення режиму праці і відпочинку, скорочення часу фізичної діяльності, що врівноважувала б психічні навантаження. Зниження рухової активності негативно змінює функціонування організму, що супроводжується різким зниженням працездатності [65]. За статистикою кількість студентів з відхиленням у стані здоров'я до четвертого курсу збільшується в 2 рази у порівнянні з абітурієнтами. Якщо до групи хворих під час медичного обстеження було віднесено 24% абітурієнтів, то під час проведення першого медичного обстеження ця група зростає до 40%, а після другого – до 52% від загальної кількості обстежень. Ці дані свідчать, що впродовж навчання у ВНЗ збільшується кількість студентів із відхиленнями у стані здоров'я [5].

Деякі науковці відмічають, що «основна проблема фізичного виховання, у вищій школі, полягає у необхідності досягнення студентами оптимального рухового режиму. Це можливо тільки при умові ефективного використання об'єктивних і суб'єктивних факторів, які впливають на особистість студента. В цьому випадку можливо підтримувати на достатньо високому рівні фізичний стан студентів, включаючи і стан здоров'я, і успішність» [188, с. 153].

Рівень фізичного виховання у вищій школі не сприяє ефективному зменшенню дефіциту рухової активності студентів, що є однією із причин різного роду відхилень у їхньому здоров'ї. Встановлено, що впродовж терміну навчання у ВНЗ чисельність підготовчої і спеціальної медичних груп зростає від 5,36 % на першому курсі і до 14,46 % на четвертому курсі [63]. Наукові дослідження, що присвячені руховій активності студентської молоді [62, 73], інформують про низький її рівень. А це в свою чергу негативно відображається на організмі людини, її нормальній життєдіяльності, фізичній підготовленості та в цілому на соматичному здоров'ї.

В. Пильненький, В. Романенко, А. Драчук досліджуючи стан здоров'я студентів педагогічних вузів за допомогою об'єктивних і суб'єктивних показників та статистичних даних лікарського контролю виявили, що самооцінка власного здоров'я студентів різних курсів неоднакова: на молодших курсах стан здоров'я 28% першокурсників визначили як ідеальний; на другому курсі таких було 14%, а на третьому і четвертому курсах 19% і 15,6%.

Вимушене обмеження рухової активності скорочує потік імпульсів від м'язів до рухових центрів кори головного мозку. Це знижує збудливість нервових центрів, а отже і розумову працездатність. Тривала відсутність м'язового напруження і механічне стискання кровоносних судин задньої поверхні стегон при позі сидючи ускладнює відтік крові з нижніх кінцівок. Утворюються застійні явища в черевній порожнині, що погіршує травлення, знижує кровопостачання головного мозку, ускладнює його роботу [93, 211, 213].

Серед працівників педагогічних спеціальностей, які виконують роботу сидючи, часто зустрічаються захворювання жіночої статевої сфери і шлунково-кишкового тракту. Тривале сидіння в незмінній позі веде до розслаблення м'язів живота, появи відвислого живота тощо [35, 92].

О.Е. Коломійцевою встановлено, що розумова та фізична втома вчителів початкових класів проявляється в період 3-5 уроків, на що вказали 51,6 і 56,6 % респондентів відповідно. Втомі піддаються, в основному, м'язи спини та ніг, що відмічено в 83,4% випадків. Часовий період, необхідний вчителям для відновлення після робочого дня, закінчується у 93,3% респондентів, ближче до вечора та на ранок наступної доби. Значна частина вчителів висловили бажання поглибити свої знання та розширити коло вмінь і навичок з професійно-прикладної фізичної підготовки. Професійні захворювання вчителів виявили різноспрямовану картину: частіше зустрічаються відхилення в діяльності нервової та кардіо-респіраторної систем, шлунково-кишкового тракту, органів зору [91]. З цих даних стає очевидним, що вчителям, які безпосередньо працюють в школі не вистачає знань із галузі фізичної культури, щодо

здоров'язбереження, а тому студентів різних спеціальностей педагогічного вузу потрібно навчати фізкультурній освіті для того, щоб у майбутній діяльності в них не виникало таких проблем.

З.І. Філатовою експериментально з'ясовано, що для учбових занять студентів переважне значення мають наступні чинники: 1) стан учбової бази - 84,3%; 2) стан здоров'я – 82,2%; 3) особа викладача – 80,7%; 4) рівень висунутих вимог – 68,5%; 5) направленість учбових занять – 65,3%. При цьому відношення до позаучбової фізкультурно-спортивної діяльності в багатьох визначається наступними факторами: 1) особа педагога-організатора - 86,2%; 2) стан місць занять і змагань - 74,1%; 3) стан інвентаря і обладнання, які використовуються - 70,4%; 4) відповідальність за участь в змаганнях - 69,5% .

Проблема виховання мотивації у студентської молоді до занять фізичною культурою, прилучення їх до ведення здорового способу життя вивчається науковцями не одне десятиліття [46, 48, 96, 107, 155, 166, 180], розробляються експериментальні програми з фізичного виховання студентів гуманітарного вузу для формування в них стійкої мотивації до рухової активності [73] та шляхи покращення процесу фізичного виховання студентської молоді [100, 130]. Тобто в цьому напрямку спостерігаються певні зрушення.

Висновки.

Досліджуючи мотивацію студентів педагогічних вузів Польщі до систематичних занять фізкультурою та спортом Е. Вільчковський, А. Вільчковська, В. Пасічник та А. Чвенар приходять до висновку, що «... система фізичного виховання у вузі повинна враховувати потреби, мотиви, інтереси та схильності студентів до розвитку своїх рухових здібностей. Спрямованість мотивів до занять з фізичної культури повинна бути зорієнтована не стільки на результат (виконати норматив, скласти залік), скільки на сам процес їх фізкультурно-спортивної діяльності. Тому значно збільшується роль творчих, новаторських здібностей викладача фізичного виховання у вузі. Від його професійної майстерності залежить не тільки організація та зміст занять з фізичної культури, а й конструктивна,

цілеспрямована виховна робота щодо формування інтересів і мотиваційних потреб студентів в здоровому способі життя» [32, 136]. До таких новаторських положень, які мають на меті покращити бажання займатися фізичними вправами, сформувати мотивацію до занять фізичною культурою, останнім часом (вслід за російськими) все більше долучаються українські науковці. Це і вплив нетрадиційних форм фізичної культури [10, 147, 167], методологія побудови особистісно-орієнтованого змісту фізкультурно-спортивної діяльності студентів [212, 201], застосування різноманіття спорту як засобу формування мотивації [94, 190], пропаганда фізкультурних занять і реклама оздоровчих послуг [168, 150, 179]. Великої популярності набули підходи з формування мотивації до занять фізичною культурою молоді з використанням інформаційних технологій [81, 198].

Таким чином, стає зрозумілим, що мотиви обов'язково слід враховувати у роботі зі студентами для того, щоб дати їм (для початку) від фізичної культури те, чого вони хочуть, підвищити їх рухову активність, залучити до занять і таким чином формувати орієнтацію на цінності фізичної культури, даючи при цьому неспеціальну фізкультурну освіту.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні мотиваційної структури студентів, які засвоюють професію вчителя фізичної культури, тренера, її динаміку в процесі навчання у ВНЗ, які впливають на відношення студентів до навчання і опанування професією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акишин Б.А. Формирование у студентов мотивационно-ценностного отношения у студентов к физической культуре / Б.А. Акишин, Н.В. Васенков // Теория и практика физической культуры. – 2008. – №12. – С.75-79.
2. Антонова Н.А. Ценностные ориентации в системе личностных качеств студентов высшего педагогического учебного заведения. дис. на соиск.

уч. степ. канд. псих. наук, 19.00.07 – педагогическая и возрастная психология / Н.А. Антонова – Киев, 2003. – 179 с.

3. Анцыферова Л.И. Развития личности специалиста как субъекта своей профессиональной жизни / Л.И. Анцыферова // Психологические исследования проблемы формирования личности как профессионала. – М.,1991. – С. 27-42.

4. Апанасенко Г.Л., Попова Л.А. Медицинская валеология. - К.: Здоровье,1998. – 248 с.

5. Базильчук В. Визначення підходів до вивчення проблем активізації спортивно-оздоровчої діяльності студентів / Віра Базильчук // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип.6: У 2-х т. – Л.: Вид. дім «Панорама», 2002. – Т.1. – 442 с. – С. 147.

6. Бальсевич В.К. Онтокинезиология человека / В.К. Бальсевич. – М.: ТПФК. – 2000. – 275 с.

7. Бальсевич В.К. Физическая культура для всех и каждого / В.К. Бальсевич. – М.: ФиС. – 1988. – 208 с.

8. Бальсевич В.К. Физическая культура: молодежь и современность / В.К. Бальсевич, Л.И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1995. – № 4. – С. 2-8.

9. Барабашов С.В. Теоретико-методические основы личностно-ориентированной технологи физкультурного образования школьников: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04/ С.В. Барабашов. – Омск, 2000. – 384 с.

10. Батюк А. Вплив нетрадиційних форм фізичної культури на стан здоров'я студентської молоді / А. Батюк // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 8: У 4-х т. – Л.: НВФ «Українські технології», 2004. – Т.3. – С. 18-20.

11. Бахтыбекова Ш.М. Физическая культура в профессиональной деятельности учителя-предметника: автореф. дис. канд. пед. наук / Бахтыбекова Ш. М. – Малаховка, 1992. – 23 с.

12. Безверхня Г.В. Мотивационные приоритеты к успешной деятельности студентов факультета физического воспитания / Г.В. Безверхня, Г.И. Гончар // Физическое воспитание студентов – Харьков: ХООНКУ – ХГДИ, 2012. – № 1. – С. 18-23.

13. Безверхня Г.В. Мотиваційні пріоритети до освоєння професії викладача фізичного виховання / Г.В. Безверхня, Г.І. Гончар // Спортивний вісник Придніпров'я. – Дніпропетровськ. – 2011. – № 1. – С. 28-30.

14. Безверхня Г.В. Мотиви і інтереси студентів факультету фізичного виховання до занять спортом / Г.В. Безверхня, Г.І. Гончар // Спортивний вісник Придніпров'я. – Дніпропетровськ. – 2012. – № 1. – С. 23-28.

15. Безверхня Г.В. Вплив ціннісних орієнтацій на відношення до фізичного виховання студенток педагогічного вищого навчального закладу / Г.В. Безверхня, В.В. Діхтяренко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2011. - № 1. – С.17-22.

16. Безверхня Г.В. Особенности эмпатии студенток педагогических специальностей / Г.В. Безверхня, В.В. Цыбульская // Слобожанський педагогічний вісник, 2014. – № 4. – С. 5-8.

17. Белих С.І. Обґрунтування потреби системних досліджень за темою непрофесійної фізкультурної освіти студентів / С.І. Белих // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 91. – Т.1 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2011. – С. 51-53.

18. Белікова Н. О. Перспективи розвитку вищої фізкультурної освіти в контексті професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://eprints.zu.edu.ua/2939/1/7_43.pdf.

19. Біліченко О.О. Гендерні особливості формування мотивації до занять фізичним вихованням у студентів: автореф. дис. канд. наук з фізичного виховання : 24.00.02 / О.О. Біліченко. – Дніпропетровськ, 2014. – 21 с.

20. Блеер А.Н. Формирование нравственного и духовного здоровья личности средствами физической культуры и спорта /А.Н. Блеер, С.Д. Неверкович, А.А. Передельский: Монография. – М., 2012. – 219 с.
21. Бобрицька В.І. Формування здорового способу життя у майбутніх учителів: монографія / В.І. Бобрицька. – Полтава: ТОВ Поліграфічний центр «Скайтек». – 2006. – 432 с.
22. Богачёва Е.В. Структура подготовки будущего учителя-предметника к физкультурно-оздоровительной деятельности в школе / Е.В. Богачёва // Научно-теоретический журнал «Учёные записки». – 2011. – №11 (81). – С. 32-33.
23. Большая энциклопедия психологических тестов. М.: Эксмо, 2009. – 416 с.
24. Бондарчук Н. Застосування психолого-мотиваційного критерію при реалізації диференційованого підходу до фізичного виховання студентів / Н. Бондарчук, В. Чернов // Спортивний вісник Придністров'я. – 2014. – №1. – С.17-23.
25. Булдыгина Л. М. Педагогические условия профессионального развития учителя: на основе мониторинга : дис... канд. пед. наук : 13.00.08 / Любовь Михайловна Булдыгина; [Местозащиты: Кемеров. гос. ун-т]. — Кемерово, 2007. — 203 с.
26. Быховская И.М. «Человек телесный» в социокультурном пространстве и времени (очерки социальной и культурной антропологии) / И.М. Быховская. – М.: ФОН. – 1997. – 209 с.
27. Быховская И.М. Homosomatikos: аксиология человеческого тела. – М.:УРСС. – 2000. – С. 79, 121-135.
28. Визитей Н. Введение в теорию физической культуры: (Учеб. пособие) / Н.Визитей; Гос. Ун-т физ.воспитания и спорта. – Ch.: Valinex SA. – 2008. – С. 27.
29. Визитей Н.Н. Физическая культура и спорт как социальное явление / Н.Н. Визитей. – Кишинев: Штиница. – 1989. – 162 с.

30. Виленский М.Я. Основные сущностные характеристики педагогической технологии формирования физической культуры личности / М.Я. Виленский, Г.М. Соловьев // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. 2001. – № 3. – С. 2-7.

31. Виленский М.Я. Студент как субъект физической культуры / М.Я. Виленский // Теория и практика физической культуры. – 1999. – № 10. – С. 2-5.

32. Вільчковський Е. Мотивація студентів педагогічних вузів Польщі до систематичних занять фізкультурою та спортом / Е. Вільчковський, А. Вільчковська, В. Пасічник та А. Чвенар // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2000. – № 7. – 201 с. – С. 136.

33. Вінярська Т. Мотивація студентів ВНЗ до спеціально організованої рухової активності з урахуванням їх психофізіологічного стану / Т.Вінярська, А. Ковтун // Спортивний вісник придністров'я. – 2014. – №1. – С. 28-33.

34. Войнар Ю.А. Профессионализм в сфере физической культуры и его формирование в современных условиях. СПб.: ГАФК им. П.Ф.Лесгафта, 2002. – 423 с.

35. Волков В.А. Основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентської молоді / В.А. Волков. – К.: Знання України. – 2004. – 82 с.

36. Воронин С.М. Личностно ориентированная физическая подготовка студентов непрофильных вузов / С.М. // Теория и практика физической культуры. – 2009. – № 7. – С. 60.

37. Востриков В.А. Физкультурное образование как фактор становлення личности / В.А. Востриков // Специальное профессиональное образование. – 2009. – № 6. – С. 18.

38. Вощенкова Н. С. Профессиональное развитие сельских учителей в системе дополнительного педагогического образования : дис... канд. пед. наук : 13.00.08 / Нелли Семеновна Вощенкова. — Москва, 2002. — 183 с.

39. Выдрин В.М. Неспециальное (непрофессиональное) физкультурное образование / В.М. Выдрин // Теория и практика физической культуры. – 1995. – № 5–6. – С. 15–17.
40. Выдрин В.М. Теория физической культуры (культурологический аспект): Учебн. пособ. / В.М. Выдрин. – Л.: ГДОИФК им. П.Ф. Лесгафта. – 1988. – С. 45.
41. Гинзбург М.И. Личностное самоопределение как психологическая проблема / М.И. Гинзбург // Вопросы психологии. – 1988. – №2. – С.19-26.
42. Гончар Г.И. Ценностные ориентации студентов, осваивающих профессию в сфере физического воспитания и спорта / Г.И. Гончар // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків, 2012. – № 3. – С. 34-39.
43. Гончар Г.И. Организационно-методические условия формирования мотивации студентов к профессиональной деятельности учителя физической культуры / Г.И. Гончар // Спортивний вісник Придніпров'я . – Дніпропетровськ. – 2013. – № 1. – С. 20-28.
44. Горащук В. П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика) / В. П. Горащук. – Луганск: Альма-матер, 2003. – 376 с.
45. Горелов А.А. Проблемы и перспективы современного физкультурного образования А.А. Горелов, С.А. Горелов, В.В. Соколов // [Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта](#). 2008. – № 5. С. 40-44. – С. 42.
46. Гребік О. Формування стійкого інтересу студентів I курсу ЛДТУ до занять із фізичного виховання та спорту / О. Гребік, С. Савчук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. праць – Луцьк. – 2008. – С. 64-66.
47. Григорьев В.И. Физическое воспитание студентов / В.И. Григорьев, Н.А. Третьяков // Теория и методика физического воспитания: Под ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимп. л-ра. – 2003. – Т. 2. – С. 175.
48. Гунько П.М. Ставлення студентської молоді з різним рівнем фізичної підготовленості до фізкультурно-оздоровчої діяльності / П.М. Гунько

// Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць / за ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2009. – № 3. – С. 146-149.

49. Гусева Н.Л. Оптимизация двигательной активности студентов на основе интеграции учебной и внеучебной деятельности / Н.Л. Гусева, В.Г. Шилько // Теория и практика физической культуры. – 2008. – № 10. – С. 26-28.

50. Давиденко Д. Н. Размышления о понятиях и сущности образования в области физической культуры / Д.Н. Давиденко, Г.Н. Пономарев // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 5. – С. 53.

51. Демьяненко Ю.К. Теоретическое обоснование системы профессионально-прикладной физической подготовки. Проблемы теории и практики профессионально-прикладной физической подготовки учащихся профтехучилищ: Сборник научных трудов. Под ред. В.Г.Канович. Ленинград: ВНИИ профтехобразования, 1982. – С. 78-86.

52. Державна програма «ВЧИТЕЛЬ» / Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2002 р. №379 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №10 (травень). – С. 2-28.

53. Державні вимоги до навчальних програм з фізичного виховання в системі освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж. : <http://www.uazakon.com/document/spart71/inx71134.htm>

54. Дзюбенко М.І. Непрофесійна фізкультурна освіта студентів як напрямок реформування вузівської дисципліни «Фізичне виховання» / М.І. Дзюбенко // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 91. – Т.1 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2011. – С. 120-123.

55. Диагностика и эмоционально-нравственное развитие / Ред. и сост. И.Б. Дерманова. – СПб, 2002. – С. 114-118.

56. Дивинская Е.В. Олимпийское образование будущих специалистов физической культуры и спорта на основе личностно ориентированного

подхода: дис...канд. пед. наук: 13.00.04 / Е. В. Дивинская. – Волгоград, 2003. – 198 с.

57. Дихтяренко В.В. Мотивы посещения занятий по физическому воспитанию студентов педагогических специальностей / В.В. Діхтяренко // Спортивний вісник Придніпров'я, 2014. – № 2. – С. 27-32.

58. Дихтяренко В.В. Теоретические знания в области физической культуры студенток педагогических специальностей разных форм обучения / В.В. Діхтяренко // Фізичне виховання в контексті сучасної освіти : Матеріали ІХ Міжнародної науково-методичної конференції, червень, 2014. – К.: НАУ, 2014. – С. 56-58.

59. Дмитриев С.В. Формирование сознания и самосознания студентов на основе предметно-смыслового содержания образовательных технологий. / С.В. Дмитриев, Е.В. Быстрицкая. – Нижний Новгород: изд-во НГПУ, 2012. – 285 с.

60. Донской Д.Д. Развитие идей П.Ф. Мегафита о физическом упражнении как двигательном действии / Д.Д. Донской // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 2. – С. 2-4.

61. Драчук А. Динаміка стану здоров'я студентів гуманітарних вищих закладах освіти / А. Драчук // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2002. – № 22. – С. 26.

62. Драчук А. Рухова активність студентської молоді / А. Драчук, М. Галайдюк, І. Дуб, Л. Зацерковна // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 7: У 2-х т. – Л.: Вид. дім «Панорама», 2003. – Т. 2. – С. 184-186.

63. Драчук А.І. Оптимізація фізичного виховання студентів вищих закладів освіти гуманітарного профілю / А.І. Драчук – Автореф. дис. канд. пед. наук. – 24.00.02. – Львів, 2001. – 20 с.

64. Дуранов, М. Е. Общая педагогика / М. Е. Дуранов, Ю. М. Чернецкий; ЮУрГУ. – Челябинск, 1999. – 186 с.

65. Дьяур Олена. Актуальність вивчення методів психофізичної релаксації на заняттях з фізичного виховання в педагогічному вузі / Олена Дьяур // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 6: У 2-х т. – Л.: Вид.дім «Панорама», 2002. – Т.1. – 442 с. – С. 241.

66. Егоров А.Г. Гуманизация, гуманитаризация и реалии спортивной субкультуры / А.Г.Егоров // Формирование гуманистического мировоззрения студентов: Сб. науч.трудов. – Смоленск. – 1991. – С. 3-8.

67. Елисеев О.П. Практикум по психологии личности. – 2-е изд. / О.П. Елисеев. – СПб : Питер, 2008. – 512 с.

68. Жданова О.М. Реклама фізкультурно-оздоровчх послуг / О.М. Жданова, А.М. Тучак, Л.Я. Чеховська // Тези доповідей IV Міжнародного конгресу. – К., 2000. – С. 480.

69. Жернов В.И. Культура и образование личности: методические указания / В. И. Жернов, М. Е. Дуранов. – Магнитогорск: МГПИ, 1998. – 12 с.

70. Загrevская А.И. Методология построения содержания физкультурного образования студентов специальной медицинской группы педагогического вуза / Загrevская А.И. // Теория и практика физической культуры. – 2008. – № 10. – С. 21–25.

71. Загrevская А.И. Технологический подход к физкультурному образованию студентов на основе модульного обучения / А.И. Загrevская, В.Г. Шилько // Вестник Томского государственного университета. – 2009. – № 322. – С. 197–203.

72. Загrevская А.И. Физкультурное образование студентов педагогических вузов на основе интегральной технологи / А.И. Загrevская. – Томск: Том. гос ун-т, 2007. – 144 с.

73. Захарина Е.А. Формирование мотивации к двигательной активности в процессе физического воспитания студентов высших учебных заведений : дис. ... на соиск. уч. степени канд. наук по физ.воспитанию и спорту. 24.00.02 –

физическая культура, физическое воспитание разных групп населения / Евгения Анатольевна Захарина. – К., 2008. – 198 с.

74. Ісаченко М.А. Тестовий контроль в системі оцінки знань студентів інститутів фізичної культури і спорту : автореф. канд.. наук з фізичного виховання: 24.00.02 / М.А. Ісаченко. – Київ, 2008. – 21 с.

75. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. – СПб. : Питер, 2002. – 508 с.

76. Ільченко А.І. Ціннісне ставлення особистості до різних складових фізичної культури / А.І. Ільченко// Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Збірник наук.праць. – 2011. – вип.15. – книга І. – С. 431-438. – С.434.

77. Каминская М. В. Профессиональное развитие учителя в процес се освоения им деятельности в системе развивающего образования : дис... д-ра психол. наук : 19.00.07 / Маргарита Владимировна Каминская. — М., 2004. — 396 с.

78. Канішевський С. М. Інтеграційні моделі організації навчальних і позанавчальних форм занять по фізичному вихованню студентів / СМ. Канішевський, Р.Т. Раєвський, А.Г. Рибковський, М.А. Третьяков // Теорія і практика фізичного виховання. Наук.-методичний журнал. – 2008. – № 1. – С. 107-113.

79. Каплінський В.В. Основи виховної діяльності вчителя фізичної культури. / В.В. Каплінський, І.О. Асаулюк. – Вінниця: ПП «ТД Едельвейс і К», 2014. – 294 с.

80. Карпушко Н.А. Возвращаясь к наследию: физкультурное образование, физкультурная деятельность, школьная физическая культура в аспекте методологического анализа / Н.А. Карпушко, В.В. Приходько, Л.И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1993. – № 9. – С. 2-7.

81. Кашуба В.А. К вопросу использования информационных технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи /

В.А. Кашуба, С.М. Футорный, Н.Л. Голованова // Слобожанський науково-спортивний вісник : наук. – теорет. журн. – Харків: ХДАФК. – 2011. – № 4. – С. 157-163.

82. Кисельов М. Національне буття серед екологічних реалій / М. Кисельов, Ф. Канак. – К., 2000.

83. Ковалів О.В. Аналітичні аспекти професійної підготовки фахівців фізичної культури заочної форми навчання // О.В. Ковалів // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 102. – Т.2 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2012. – С. 373.

84. Корж Н. Гендерні відмінності студентів технічних спеціальностей в умовах формування ціннісного ставлення до здорового способу життя / Н.Корж // Спортивний вісник Придніпров'я. – Дніпропетровськ. – 2014. – № 1. – С. 50-55.

85. Кожевникова Л. Специфіка питання про виховання особистої фізичної культури студентів сучасної вищої школи / Л. Кожевникова, З. Дзюба // Теорія та методика фізичного виховання. – 2008. – № 1. – С. 47.

86. Козак Є.П. Особливості формування у студентів вищих навчальних закладів ціннісного ставлення до фізичної культури за когнітивним компонентом / Є.П. Козак // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – 2010. – Вип. 3. – С. 74-75.

87. Козак Є.П. Формування ціннісного ставлення до фізичної культури у студентів вищих педагогічних навчальних закладів : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня к.пед.наук. Спец: 13.00.007 – теорія і методика виховання / Є.П. Козак. – К., 2011. – С. 7.

88. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение: Учеб.пособие / В.А. Козаков. – К.: Вища шк. – 1990. – 248 с.

89. Козіброцький С. Перша українська навчальна програма «Фізичне виховання» для вищих навчальних закладів: крок вперед чи назад? // Зб. наук. праць «Молода спортивна наука України». — Вип. 9, т. 3. — Львів: НВФ «Українські технології», 2005. — С. 78-81.

90. Козіброцький С.П. Програмно-нормативні основи фізичного виховання студентів (історико-методологічний аналіз) : автореф. на здоб. Вченого ступ. канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / С.П. Козіброцький. – Львів, 2002. – 20 с.

91. Коломійцева О.Е. Оптимізація професійно-прикладної фізичної підготовки студентів середніх гуманітарних навчальних закладів : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз..вих. та спорту. 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення / О.Е. Коломійцева. – Харків, 2006. – С. 12.

92. Колумбет О.М. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів: Навч.-метод. посіб. / О.М. Колумбет, Н.Ю. Максимович. – К.: КМПУ. – 2009. – 128 с.

93. Колумбет О.М. Фізична підготовка студентів вищих навчальних закладів із професійним спрямуванням / О.М. Колумбет, А.І. Димуцька, Н.Ю. Максимович // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 91. – Т.1 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2011. – С. 215.

94. Коник Г.А. Учебные занятия по видам спорта как средство формирования мотивации к здоровому образу у студентов высших учебных заведений / Г.А. Коник, В.А. Темченко, Т.Е. Усова // Физическое воспитание

студентов творческих специальностей: Сб. научн. тр. под ред. Ермакова С.С.. – Харьков. – 2006. – № 4. – С. 108-114.

95. Концепція валеологічної освіти педагогічних працівників // Вища освіта. – 2001. – № 6. – С. 34-38.

96. Король С.А. Мотивація студентів технічних спеціальностей до фізкультурно-оздоровчих занять / С.А. Король // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 91. – Т.1 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2011. – С. 235-238.

97. Коростылева Л.А. Психология самореализации личности: затруднения в профессиональной сфере / Л.А. Коростылева. – СПб: из-во «Речь», 2005. – 222 с.

98. Кошман М.Г. Проектирование в физической культуре и спорте: проблемы и перспективы / М.Г. Кошман // Вопросы физического воспитания студентов вузов: сб. науч. ст. – Вып. 5. – Мн.: БГУ. – 2006. – С. 39-46.

99. Крамаренко А.М. Професійно-педагогічні цінності майбутніх учителів початкової школи у контексті болонського процесу /А.М. Крамаренко // <http://www.nbuiv.gov.ua/portal/Soc..../14.pdf>

100. Крамской С.И. Пути улучшения процесса физического воспитания студенческой молодежи / С.И. Крамской, В.М. Посохова, В.В. Забнин //Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. научн. тр. под ред. Ермакова С.С.. – Харьков. – 2007. – № 2. – С. 107-112.

101. Круцевич Т Неспеціальна фізкультурна освіта учнівської молоді: концептуальні підходи до розгляду / Т. Круцевич, О. Томенко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 3. – С. 48-51.

102. Круцевич Т. Потребово-мотиваційний підхід до управління фізичним вихованням студентів / Т. Круцевич, О. Подлесний // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2008. – № 2. – С. 69.

103. Круцевич Т.Ю. Сформованість цінностей індивідуальної фізичної культури студентів різних відділень вузу / Т.Ю. Круцевич, О.Ю. Марченко // Спортивний вісник Придніпров'я, 2008. – № 3-4. – С. 103-106.

104. Круцевич Т.Ю. Фізичне виховання як соціальне явище / Теорія і методика фізичного виховання : [підручник] / Т.Ю. Круцевич, В.В. Петровський. – К.: Олімп. л-ра. – 2008. – С. 27-46.

105. Кубович О. Особливості способу життя студентів / О. Кубович // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. – 2009. – №. 1. – С. 49.

106. Кузнецова З.М. Исторические предпосылки формирования физкультурного образования / З.М. Кузнецова, Ю.П. Симаков // Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта. Электронный журнал Камского государственного института физической культуры. – 2007. – № 5.

107. Куртузова А.А. Формирование мотивационных механизмов в организациях сферы физической культуры и спорта / А.А. Куртузова // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. научн. тр. под ред. Ермакова С.С.. – Харьков. – 2006. – № 3. – С. 48-53.

108. Лапин Н.И. Ценности в кризисном социуме / Н.И. Лапин // Ценности социальных групп и кризис общества: Сб. научн. Трудов. – М.: ИАФИ, 1991. – С. 4-31.

109. Лесгафт П. Ф. Избранные труды / сост. И. Н. Решетень / П.Ф. Лесгафт. М.: ФиС, 1987. – С. 279.

110. Лесгафт П.Ф. О физическом образовании в профессиональной школе/ П.Ф. Лесгафт., СПб., 1891. – С. 19-20.

111. Лесгафт П.Ф. Программа для преподавания гимнастики / П.Ф. Лесгафт., СПб., 1875.

112. Лесгафт П.Ф. Руководство по физическому образованию детей школьного возраста. 3-е изд./ П.Ф. Лесгафт, СПб., 1912. Ч. I. - С. 384.

113. Лесгафт П.Ф. Семейное воспитание ребенка и его значение / П.Ф. Лесгафт., СПб., 1893.
114. Лесгафт П.Ф. Собрание педагогических сочинений. Т.1: Руководство по физическому образованию детей школьного возраста / П.Ф. Лесгафт. – М.: ФиС. – 1951. – Ч.1. – 444 с.
115. Лесгафт П.Ф. Собрание педагогических сочинений. Т.2: Руководство по физическому образованию детей школьного возраста / П.Ф. Лесгафт. – М.: ФиС. – 1952. – Ч.II. – 384 с.
116. Лесгафт П.Ф. Собрание педагогических сочинений. Т.3: Семейное воспитание ребенка и его значение / П.Ф. Лесгафт. – М.: ФиС. – 1956. – Ч.III. – 439 с.
117. Лесгафт П.Ф. Собрание педагогических сочинений. Т.4: Основы естественной гимнастики. Отношение анатомии к физическому воспитанию. Приготовление учителей гимнастики. Статьи и выступления 1874-1890 / П.Ф. Лесгафт. – М.: ФиС. – 1953. – 369 с.
118. Лесгафт П.Ф. Собрание педагогических сочинений. Т.5: Статьи. Извлечения из «Основ теоретической анатомии». Отчеты. 1891-1909 / П.Ф. Лесгафт. – М.: ФиС. – 1954. – 391 с.
119. Литвиненко І. Причини безвідповідального відношення молоді до свого здоров'я / І. Литвиненко // Матер.міжнар.наук.-практ.конф «Фізична культура, спорт та здоров'я нації – нова епоха, нова генерація». – Миколаїв: МДПУ. – 2002. – С. 173-179.
120. Лотоненко А.В. Молодежь и физическая культура / А.В. Лотоненко, Е.А. Стеблецов. – М.: ФОН. – 1996. – 317 с.
121. Лотоненко А.В. Формирование физической культуры молодежи: теория, методология, практика / А.В. Лотоненко. – М., 1999. – 92 с.
122. Лотоненко Д.В. Физическая культура и ее виды в реальных потребностях студенческой молодежи / Д.В. Лотоненко, Е.А. Стеблецов // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 6. – С. 39-41.

123. Лубышева Л.И. Концепция физкультурного воспитания: методология развития и технология реализации / Л.И. Лубышева // Физическая культура: образование, воспитание, тренировка. – 1996. – № 1. – С. 12-13.
124. Лубышева Л.И. Современный ценностный потенциал физической культуры и спорта и пути его освоения обществом и личностью / Л.И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1997. – №6.
125. Лубышева Л.И. Спортивная культура как учебный предмет общеобразовательной школы / Л.И.Лубышева // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2004. – № 4. – С. 7.
126. Лубышева Л.И. Теоретико-методологическое обоснование физкультурного воспитания студентов / Л.И. Лубышева, Г.М. Грузных // Теория и практика физической культуры. – 1991. – № 6. – С. 9-12.
127. Лукина Л.Б. Педагогическая модель самообразования и самосовершенствования студентов в области физической культуры: автореф. дис. на соиск. учёной степени канд. пед. наук : 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / Л.Б. Лукина. – Майкоп. – 2007. – 25 с.
128. Лисак І.В. Потребово-мотиваційний підхід до формування програм фізичної культури для учнів середніх класів : автореф. канд.. наук з фізичного виховання і спорту, 24.00.02 / І.В.Лисак. – К., 2013. – 19 с.
129. Любимова Ю.В. Мотивация и ценностные ориентации в педагогическом общении на занятиях по физической культуре. – Дис. на соиск. уч. степ. канд. псих. наук, 13.00.04 – Теория и мет. физ. восп. и сп. тренир. / Ю.В. Любимова, СПб, 2004. – 173 с.
130. Малинский И.И. Реформирование системы высшего образования в Украине и физическое воспитание студенческой молодежи / И.И. Малинский, Т.П. Гусев // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. научн. тр. под ред. Ермакова С.С.. – Харьков. – 2006. – № 1. – С. 82-87.
131. Марченко О.Ю. Влияние внешних и внутренних факторов на формирование ценностных ориентаций физической культуры студентов /

О.Ю. Марченко, Т.Ю. Круцевич // Современный олимпийский и паралимпийский спорт и спорт для всех: М-лы XII Междунар. научного конгресса. – М., 2008. – Т.1. – С. 89-90.

132. Марченко О.Ю. Формування ціннісних категорій особистої фізичної культури у студентської молоді. Автореф. дис. канд. наук з фіз. вих. і спорту, 24.00.02. / О.Ю. Марченко. – Дніпропетровськ, 2010. – 20 с.

133. Масалова О.Ю. Технологическое обеспечение формирования мотивационно-ценностного компонента физической культуры у студентов в высшей школе / О.Ю. Масалова, М.Я. Виленский //Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2012. – №5. – С. 7-12.

134. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры / Л.П. Матвеев. – М.: ФиС. – 1991. – 543 с.

135. Митюкова И.В. Мотивационные и личностные факторы профессионального самоопределения студентов железнодорожных вузов: Дис. канд. псих. наук, 19.00.01 / И.В. Митюкова. – ИНТА: РГБ: 2006. – 206 с.

136. Мельничук С.Г. Педагогіка. Теорія виховання / С.Г. Мельничук. – К.: Слово, 2012. – 288 с.

137. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. = [3-е изд.] . – СПб. : Питер, 2006. – 352 с.

138. Москаленко Н.В. Мотиваційні пріоритети студентів до занять фізичною культурою і спортом / Н.В. Москаленко, Т.В. Сичова // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. – №2. – С.10-14.

139. Непрерывное физкультурное образование: перспективы и пути совершенствования : сб. науч. ст. / Дальневосточный гос. ун-т, фак. физ.культуры и спорта. – Владивосток: Изд-воДальневост. ун-та. – 2000. – 78 с.

140. Николаев Ю.М. Интегративная сущность физической культуры – отражение понимания человека как целостности / Ю.М. Николаев. – Сб. Актуальные проблемы теории и практики физической культуры. – СПб. – 2002. – С. 76-84.

141. Николаев Ю.М. Теоретико-методологические основы физической культуры :автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра наук / Ю.М. Николаев. – СПб. – 1998. – 60 с.

142. Николаев Ю.М. Теория и практика физической культуры в первой трети XXI века / Ю.М. Николаев // Теория и практика физической культуры. – 2010. – № 9. – С. 14.

143. Николаев Ю.М. Физическая культура и основные сферы жизнедеятельности человека и общества в контексте социокультурного анализа // Теория и практика физической культуры. – 2003 . – №8. – С. 2-9.

144. [Николаев Ю.М. Теоретико-методологические основы физической культуры в преддверии XXI века](#): Монография / СПб: ГАФК им. П.Ф. Лесгафта. 1998. – 217 с.

145. Ноговицын Р.С. Мотивация студентов к занятиям физической культурой в вузе / Р.С. Ноговицын // Фундаментальные исследования – 2011. – №8. – С. 293 - 298.

146. Олійник Т. Формування у студентської молоді потреби ведення здорового способу життя / Т. Олійник // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип.7: У 3-х т. – Л.: Вид.дім «Панорама», 2003. – Т.2. – С. 208-210.

147. Ольхова Т.Г. Опыт интегративного подхода к спортивно-гуманистическому воспитанию студентов / Т.Г. Ольхова // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 1. – С. 53-55.

148. Оржеховська В. Педагогіка здорового способу життя / В. Оржеховська // Шлях освіти. – 2006. – № 4. – С. 29-32.

149. Освітні технології : навч.-метод. посіб./ О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2002. – 255 с.

150. Осінчук В.Г. Соціально педагогічні аспекти пропаганди фізичної культури і спорту: функції і їх закономірності / В.Г. Осінчук // Роль фізичної

культури в здоровому способі життя: Всеукр. наук. конференція. – Львів. – 1994. – С. 57-58.

151. Пилипей Л.П. Теоретико-методичні основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів: дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Л.П. Пилипей; НУФВСУ. – К., 2011. – 470 с.

152. Пильненький В. Характеристика стану здоров'я та фізичного розвитку студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів України / В. Пильненький // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. – Вип. 7: У 3-х т. – Львів: НВФ «Українські технології». – 2003. – Т. 2. – С. 229-234.

153. Пирогова Е. А., Иващенко Л. Я., Страпко Н. П. Влияние физических упражнений на работоспособность и здоровье человека. – Киев: Здоровье, 1996. – 252 с.

154. Плачинда Т.С. Педагогічні умови стимулювання активності студентів вищих педагогічних навчальних закладів до фізкультурної діяльності : автореф. дис. на здоб.наук. ступ. канд.. пед. наук: 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / Т.С. Плачинда. – Кіровоград. – 2008. – С.3.

155. Подлесний О.І. Самоконтроль у фізичному вихованні як засіб підвищення мотивації до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-судноводіїв : автореф. дис. канд. наук з фіз.виховання і спорту: 24.00.02. «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О.І. Подлесний. – К., 2008. – 22 с.

156. Пономарев В.В. Педагогические технологи физкультурного образования школьников Крайнего Севера: [Монография] / В.В. Пономарев. – Красноярск: СибГТУ. – 2001. – 390 с.

157. Пономарев Н.И. Информация физической культуры: проблемы, перспективы / Н.И. Пономарев, С.С. Филиппов // Теория и практика физической культуры. – 1994. – № 10. – С. 14-16.

158. Попенченко В.В. Физическое воспитание в вузе / В.В. Попенченко. – М.: Высшая школа. – 1979. – 120 с.

159. Присяжнюк С.І. Педагогічний контроль в процесі фізичного виховання студенток спеціальної медичної групи / С. І. Присяжнюк // Современная стратегия и инновационные технологии физического совершенствования студенческой молодежи (в традициях научно-педагогической школы ОНПУ). По материалам Международного симпозиума, 16-17 сентября 2010. – Одесса : Наука и техника, 2010. – С. 424-427.

160. Приходько В. В. Креативна валеологія. Концепція і педагогічна технологія формування студентів технічних і гуманітарних спеціальностей як будівничих власного здоров'я: [навч. посібник]; заг.ред. і передм. А.Г.Чічікова/ В.В. Приходько, В.П. Кузьмінський. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2004. – 230 с.

161. Приходько В.В. Інноваційна реформа вищої освіти в сучасній Україні / В.В. Приходько. – Дніпропетровськ: Пороги. – 2010. – 456 с.

162. Приходько В.В. Педагогические основы физкультурного образования студентов (Опыт игрового проектирования и экспертизы): дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / Владимир Васильевич Приходько. – М., 1991. – 416 с.

163. Програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Шкільний світ. – №33 (545), вересень, 2010. – С. 3-36.

164. Раєвський Р.Т. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів енергетичних спеціальностей: навч.посібник / Р.Т.Раєвський, С.В. Халайджі. – О.: Наука і техніка, 2006. – 132 с.

165. Ребрина А. Проблема виховання студентів вищого технічного закладу освіти позитивного ставлення до фізичного виховання / А. Ребрина // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип.7: У 3-х т. – Л.: Вид. дім «Панорама», 2003. – Т.2. – С. 205-207.

166. Рясса С.О. Педагогічні умови становлення суб'єктності студентів в системі вищої фізкультурної освіти / С.О. Рясса // Молода спортивна наука України: зб. наук. Праць в галузі фізичної культури і спорту. Вип. 12. : у 4 т. – Львів: НВФ «Українські технології», – 2008. – Том 4. – С. 194-199.

167. Саїнчук М.М. Формування ціннісних орієнтацій в сфері фізичної культури і спорту учнів старших класів у процесі фізичного виховання : автореф. канд.. наук з фізичного виховання і спорту, 24.00.02 / М.М.Саїнчук. – Київ. 201. – 22 с.

168. Сичов С.О. Теоретико-методичні засади прилучення студентської молоді до цінностей фізичної культури : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня доктора пед.. наук. Спец: 13.00.007 – теорія і методика виховання / С.О. Сичов. – К., 2011. – 39 с.

169. Соколов Ю.Д. Физическая культура в вузе / Ю.Д. Соколов. – М., 1980. – 318 с.

170. Соловей А. Визначення особливостей мотивації до занять фізичними вправами студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / А.Соловей, О.Римар // Молода спортивна наука України: Зб. Праць з галузі фізичної культури і спорту. – Львів, 2012. – Т.2. – С.194-198.

171. Стан розвитку фізичного виховання у галузі освіти в Україні / М. Зубалій, В. Мудрік, В. Кубасов [та ін.] // Спортивний вісник Придніпров'я. Наук.-теоретичний журнал. – 2007. – № 1. – С. 8-10.

172. Столяров В.И. Спартанская социально-педагогическая технология оздоровления, рекреации и целостного развития: пособие для специалистов учреждений социальной защиты населения и организаторов досуга детей и молодежи / ред. Е.В. Стопникова. / В.И. Столяров. – М.: АНО «Центр развития спартанской культуры», 2006. – 248 с.

173. Столяров В.И. Спорт и культура (методологический и теоретический аспекты проблемы) / В.И.Столяров // Спорт, духовные ценности, культура. – М. – 1997. – Вып.1. – С. 84-209.

174. Столяров В.И. Теоретические основы спортивной культуры студентов: монография, 2-е изд. перероб. и доп. / В.И. Столяров, С.Ю. Баринов. – М.: Из-во «университетская книга», 2011. – 234с.

175. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта (введение в проблематику и новая концепція): [науч.-метод. пособие для

институтов и академий физической культуры] / В.И.Столяров. – М.: Гуманитарный Центр» СпАрт» РГАФК, 2002. – 346 с.

176. Стрельцов В.А. Физическая культура в контексте личностного развития студентов / В.А. Стрельцов // Теория и практика физической культуры. – 2003. – № 4. – С. 16-20.

177. Суббота ЮВ. Формирование у студентов высших учебных заведений потребности в регулярных занятиях физической культурой / Ю.В. Суббота // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць / гол. ред. - проф. Буряк В. К. - Кривий Ріг : КДПУ. – 2009. – Вип. 25. - С. 267.

178. Сулейманов И.И. Система основных понятий теории физической культуры:[учеб. пособие] / И.И. Сулейманов. – Тюмень: Вектор Бук, 1999. – 16с. Сулейманов И.И. Основные понятия теории физической культуры: их сущность и соотношение / И.И. Сулейманов // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 3. – С. 12-16.

179. Тарасюк Н.Я. Дослідження та порівняння окремих аспектів пропаганди фізкультурних занять і реклами оздоровчих послуг / Н.Я. Тарасюк // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. праць / за ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2002 – № 17. – С. 36-40.

180. Товт В. Мотиваційний компонент фізичного виховання студентської молоді / Товт В., С. Михайлович // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип.6: У 2-х т. – Л.: Вид.дім «Панорама», 2002. – Т.1. – С. 406-409.

181. Томенко О. Формування понятійного апарату неспеціальної фізкультурної освіти в умовах сучасності / О.Томенко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 2. – С. 99.

182. Томенко О.А. Теоретико-методологічні основи неспеціальної фізкультурної освіти учнівської молоді: автореф. дис. д-ра наук з фіз..виховання і спорту: 24.00.02 / О.А. Томенко; НУФВСУ. – К., 2012. – 38 с.

183. Український педагогічний словник / За ред. С.У. Гончаренко. – К.: «Наукова думка», 1987. – С. 357.

184. Урум Н.С. Підготовка майбутніх вчителів до забезпечення здорового способу життя молодших школярів / Н.С. Урум // Вісник Всеукр. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми особистісно-орієнтованого навчально-виховного процесу в професійній освіті». – Київ-Ізмаїл. – 2008. – С. 114-122.

185. Файскин П.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / П.П. Файскин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М.: Изво ин-та Психотерапии, 2002. – С. 153-156.

186. Физическая культура студента: Учебник / Под ред. В.И. Ильинича. М.: Гардарики, 2000. — 448 с.

187. Фізичне виховання: Навчальна програма для вищих навчальних закладів України III—IV рівнів акредитації / Укладачі: Раєвський Р.Т., Третьяков М.О., Канішевський С.М. та ін. — К., 2003. — 44 с.

188. Філатова З.І. Ціннісні орієнтації та відношення студентів до занять з фізичного виховання в умовах спеціальних медичних груп / З.І. Філатова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2008. – №8. – С. 153.

189. Фішев Ю.О. Оцінка мотиваційних факторів до занять студентів фізичною культурою / Ю.О. Фішев, Л.С. Луценко, Р.М. Щербак // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків., 2012. – №3. – С. 164-169.

190. Федоренко Є.О. Формування мотивації до спеціально-організованої рухової активності старшокласників: автореф. канд. наук з фізичного виховання і спорту, 24.00.02 / Є.О. Федоренко. – Дніпропетровськ, 2012. – 20 с.

191. Ценностные основания психологической науки и психология ценностей / под ред. В.В. Знакова, Г.В. Залевского. – М. : Изд – во «Институт психологии РАН», 2008. – 344 с.

192. Ціннісні орієнтації і потреби сучасної молоді // www.ukrreferat.com/index.hph?referat=42053.

193. Цибульська В.В. Професійно-прикладна фізична підготовка в системі фізичного виховання педагогічних вузів на сучасному етапі /

В.В. Цибульська // Фізична культура дітей, підлітків, молоді та дорослого населення в сучасному світі : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції. (Умань, 10 квітня). – Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. – 176 с.

194. Цибульська В.В. Організаційно-методичні умови формування мотивації студенток заочної форми навчання педагогічних спеціальностей до професійно-прикладної фізичної підготовки / В.В. Цибульська // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2014. – № 6.

195. Чаплінський Р.Б. Фізична активність і серцево-судинна система / Р.Б. Чаплінський // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. – Вип. 8: У 4-х т. – Львів: НВФ «Українські технології». – 2004. – Т. 2. – С. 383.

196. Черевичко О.Г. Адаптація студентів до занять у ВНЗ за допомогою рухової активності/ О.Г. Черевичко, Є.М. Щеглов // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 91. – Т.1 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2011. – С. 472

197. Чернігівська С.А., Шевяков О. В. Термінальні цінності і усвідомлення сенсу життя студентами, звільненими від "фізичного виховання" // С.А. Чернігівська, О.В. Шевяков // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. – Вип. 91. – Т.1 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка; гол.ред. Носко М.О. – Чернігів: ЧДПУ. – 2011. – С. 487.

198. Човнюк Ю. Використання новітніх інформаційних технологій в процесі фізичного виховання студентів вищих закладів освіти / Ю. Човнюк, С. Канішевський // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2000. – № 7. – 201 с. – С. 128-130.

199. Шамардіна Г.М. Основи теорії і методики фізичного виховання: Вибрані лекції / Г.М. Шамардіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2004. – 415с.

200. Шамардіна Г.Н. Основи знань про фізичне здоров'я в системі школи / Г.Н. Шамардіна. Н.Г. Долбишева // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Зб. наук.праць. – Рівне: Принт Пауз. – 2001. – Вип. 2. – С. 192.

201. Шилько В.Г. Методология построения личностно-ориентированного содержания физкультурно-спортивной деятельности студентов / В.Г. Шилько // Теория и практика физической культуры. – 2003. – № 9.

202. Шилько В.Г. Физическое воспитание студентов на основе личностно-ориентированного содержания физкультурно-спортивной деятельности / В.Г. Шилько. – Томск: Том. гос. ун-т, 2003. – 196 с.

203. Шилько В.Г. Физическое воспитание студентов с использованием личностно-ориентированного содержания технологий избранных видов спорта: Учеб. пособие / В.Г. Шилько. – Томск: Том. гос. ун-т. – 2005. – 176 с.

204. Шиян Б. М. Теоретико-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання в педагогічних навчальних закладах : Автореф. дис... докт. пед. наук : 13.00.04 / Ін-т педагогіки і психології профосвіти / Б.М. Шиян. – К., 1997. – 50 с.

205. Шурманов Е.Г. Физическая культура: выбор приоритетов / Е.Г. Шурманов. // Теория и практика физической культуры. 2012. – №5. – С. 49-54.

206. Эмпатия. Электронный ресурс. www/psychologies.ru/glossary/dict/3/

207. Ядов В.Я. Соотношение ценностных ориентаций и реального (явного) поведения личности в сферах труда и отдыха. Программа исследования / В.Я. Ядов, И.С. Кон, Э.А. Беляев, В.В. Водзинская // Информационный бюллетень ИКСИ. – 1969. – № 4 (19). – С. 1-6. (Личность и её ценностные ориентации).

208. Якимович В.С. Проектирование системы физического воспитания на основе личностно-ориентированного образования / В.С. Якимович // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2002. – № 1. – С. 58-61.

209. Якубовский П.Г. Физическое воспитание / П.Г. Якубовский. – М., 1993. – 124 с.
210. Ярмаченко М. Ціннісна орієнтація./ Педагогічний словник за ред..М.Д. Ярмаченко. – К.: «Педагогічна думка», 2001. – С.514.
211. American College of Sports Medicine. 1998. ACSM's Resource Manual for Guidelines for Exercise Testing and Prescription, 3rd ed. Baltimore Williams & Wilkins.
212. Bezverkhnya G. V. Non-special physical education for students as a prior direction of the educational process in the higher pedagogical establishment / G.V. Bezverkhnya, V.V. Tsybul'ska // RATOWNICTWO WODNE, SPORT PŁYWACKI I KULTURA FIZYCZNA W TEORII I PRAKTYCE: Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego. – Gdańsk, 2014.
213. Blair, S.N., A.N. Dunn, B.H. Marcus, R.A. Carpenter, and R. Jaret. 2001. Active Living Every Day. Champaign, IL: Human Kinetics.
214. Chaker A. / Good governance in sport / A. Chaker // European survey. – strasbourg: Council of Europe, 2004. – 101 p.
215. Davey J. Adult Participation Motives: Empirical Evidence from a workplace Exercise Programme / J. Davey, M. Fitzpatrick, R. Garland, M. Kilgor // European Sport Management Quarterly // Vol 9, NO. 2, 141-162, June 2009.
216. Ingledew D.K. The role of motives in exercise participation / D.K. Ingledew, D. Markland // Psychology and Health, October, 2008, 23 (7): 807-828.
217. Irhin Vladimir, Irhina Irina. Genesis of health – oriented physical culture at schools of Russia (the end of the XIX century – the 80s of the XX century) / Vladimir Irhin, Irina Irhina // SportLogia. 2011, vol.7(2), pp. 169–176.
218. Kirk David. Physical Culture, Physical Education and Relational Analysis / David Kirk // Sport, Education and Society. 1999, vol.4(1), pp. 63-73.
219. Mesica Vanes. Identifying Country-Specific Cultures of Physical Education: A differential item function approach / Mesica Vanes. International Journal of Science Education. 2012, vol.34(16), pp. 2483-2500.

220. Navarro S.E. S-B Motivational Factors and Physician Advice for Physical Activiti in Older Urban Adults / S.E. S-B Navarro, J.L.G. Sanz, J.M. delCastillo, M.M. Rodriguez // Journal of Aging and Physical Activati, 2007, 15, 241-256.

221. Trninic M.Development. Management Model of eliteathletes inteam sports games / M.Trninic, S.Trninic, V.Papic // Collegium Antropologicum. – 2009, vol.33(2), pp. 363-372.

222. Wagner Petra (2009 Aussteinen Order dabeibleiben). Determinanten der Autrechternaltung sportlicher Aktivitat in gesundheits – orientierten sportprogrammern. – Darmstadt: wisseschatteiche Buchgesellschatt. – 298 s.